

Z. D. Lando: **Bank og Børs**. Anden forøgede Udgave. Det Schønbørgske Forlag, 1940. XIV + 340 Sider.

Blandt de Bøger, der grupperer sig om Undervisningen paa Handelshøjskolen, indtager Landos »Bank og Børs« en fornem Plads. Men foruden fuldtud at opfylde sin Mission som Lærebog i Undervisningen ved Handelshøjskolen har Bogen Interesse for alle, der i Praxis kommer i Berøring med vort hjemlige Bank- og Børsvæsen.

Bogen er naturligt delt i 2 Hovedafsnit, hvoraf det første omhandler *Bank*, det andet *Børs*.

Bank. Efter i en kort — maaske lovlig kortfattet — Indledning at have forklaret, hvad Bankvirksomhed egentlig er, og hvilke forskellige Arter af Forretninger, Virksomheden omfatter, skildrer Forfatteren i Afsnittet, der bestaar af 236 Sider, de forskellige Institutioner, der driver Bankforretning og dermed beslægtet Virksomhed.

Inden Omtalen af de egentlige Bankforretninger skildres der forskellige Kredit- og Pengeinstitutter (Erhvervsbanker, Danmarks Nationalbank, Sparekasser, Kredit- og Hypothekforeninger, Hypothekbanken og de af denne administrerede Laaneinstitutioner (Den kommunale Laanefond m. fl.), Veksellerere og Bankiers, Andelskasser, Postgirokontoret, Livsforsikrings-selskaber, Overformynderiet). Der redegøres for de forskellige Institutioners Struktur, Formaalet med deres Virke samt de Rammer, Lovgivningsmagten har afstukket for deres Virksomhed.

Særlig Afsnittet om Kredit- og Hypothekforeninger vil sikkert vække Glæde hos mange, der søger nærmere Oplysning om disse Institutioners Indretning. Ogsaa her har Forfatteren givet sin egentlig fyldige Redegørelse en saa sammentrængt Form, at Læseren maaske vilde foretrække en lidt mere dybtgaaende Skildring frem for den generelle Form, hvori det hele er holdt. Man kan saaledes sige, at Afsnittet giver et godt Overblik over disse Foreningers Virkemaade og Virksomhed, men denne Generalisation er sket paa Bekostning af en Del specielle til Dels uvæsentlige Undtagelser fra Hovedreglerne. Naar det saaledes anføres, at der i alle Hypotekforeninger er en Garantikapital, hvorpaa normalt 10 pCt. er indbetalt, er dette kun delvis rigtigt, idet Garantikapitalen nu i flere Tilfælde er afløst af en Grundfond, og Københavns Hypothekforening har overhovedet ingen Garantikapital, men er ved at oparbejde et Generalreservefond. Iøvrigt forlanger Loven, som Dr. Lando ogsaa skriver, mærkværdigt nok ikke nogen Garantikapital.

Z. D. Lando: **Bank og Børs**. Anden forøgede Udgave. Det Schønbørgske Forlag, 1940. XIV + 340 Sider.

Blandt de Bøger, der grupperer sig om Undervisningen paa Handelshøjskolen, indtager Landos »Bank og Børs« en fornem Plads. Men foruden fuldtud at opfylde sin Mission som Lærebog i Undervisningen ved Handelshøjskolen har Bogen Interesse for alle, der i Praksis kommer i Berøring med vort hjemlige Bank- og Børsvæsen.

Bogen er naturligt delt i 2 Hovedafsnit, hvoraf det første omhandler *Bank*, det andet *Børs*.

Bank. Efter i en kort — maaske lovlig kortfattet — Indledning at have forklaret, hvad Bankvirksomhed egentlig er, og hvilke forskellige Arter af Forretninger, Virksomheden omfatter, skildrer Forfatteren i Afsnittet, der bestaar af 236 Sider, de forskellige Institutioner, der driver Bankforretning og dermed beslægtet Virksomhed.

Inden Omtalen af de egentlige Bankforretninger skildres der forskellige Kredit- og Pengeinstitutter (Erhvervsbanker, Danmarks Nationalbank, Sparekasser, Kredit- og Hypothekforeninger, Hypothekbanken og de af denne administrerede Laaneinstitutioner (Den kommunale Laanefond m. fl.), Veksellerere og Bankiers, Andelskasser, Postgirokontoret, Livsforsikrings-selskaber, Overformynderiet). Der redegøres for de forskellige Institutioners Struktur, Formaalet med deres Virke samt de Rammer, Lovgivningsmagten har afstukket for deres Virksomhed.

Særlig Afsnittet om Kredit- og Hypothekforeninger vil sikkert vække Glæde hos mange, der søger nærmere Oplysning om disse Institutioners Indretning. Ogsaa her har Forfatteren givet sin egentlig fyldige Redegørelse en saa sammentrængt Form, at Læseren maaske vilde foretrække en lidt mere dybtgaaende Skildring frem for den generelle Form, hvori det hele er holdt. Man kan saaledes sige, at Afsnittet giver et godt Overblik over disse Foreningers Virkemaade og Virksomhed, men denne Generalisation er sket paa Bekostning af en Del specielle til Dels uvæsentlige Undtagelser fra Hovedreglerne. Naar det saaledes anføres, at der i alle Hypotekforeninger er en Garantikapital, hvorpaa normalt 10 pCt. er indbetalt, er dette kun delvis rigtigt, idet Garantikapitalen nu i flere Tilfælde er afløst af en Grundfond, og Københavns Hypothekforening har overhovedet ingen Garantikapital, men er ved at oparbejde et Generalreservefond. Iøvrigt forlanger Loven, som Dr. Lando ogsaa skriver, mærkværdigt nok ikke nogen Garantikapital.

Læseren har indtil nu stiftet Bekendtskab med — man fristes til at sige — Indehaverne af de forskellige Roller, han ved, hvorledes de er fordelt, han har lært lidt om Spillet's Regler og faar i de følgende Afsnit beskrevet Spillet's Gang, d. v. s. han faar de forskellige Arter af Bankforretninger nøje forklaret.

Dr. Lando har sit Stof inddelt paa en for Læseren særdeles overskuelig Maade. De mangeartede Forretninger bliver i et let læseligt Sprog omhyggeligt gennemgaaet, og Bogen er tilmed forsynet med praktiske Eksempler og Gengivelse af de nødvendige Dokumentaffattelser. Afsnittet om Udlaansvirksomhed er naturligvis langt det største, og for blot at give en Anelse om, hvad der behandles i dette Afsnit, skal Stoffets Inddeling anføres:

1) Udlaan i løbende Regning. 2) Vekseldiskontering. 3) Udlaan mod Haandpant, a) Laan mod Børseffekter, b) Varelaan, c) Policelaan, d) Laan mod Kontrabøger. 4) Udlaan mod Kaution eller anden Sikkerhed, a) rene Kautionslaan, b) Tjenestemandslaan, c) Kutterlaan, d) Panteobligationslaan, e) Laan til Kommuner, f) Laan til Andelsforetagender. 5) Byggelaan.

At yderligere Kreditternes Behandling er gjort til Genstand for Omtale, og at der paa »Vigeerklæring« er ofret et særligt Afsnit med Gengivelse af den gængse Ordlyd for denne Erklæring, nævnes kun som Eksempler paa, hvor sagligt og omhyggeligt Dr. Landos Bog er affattet. Til Belysning af, i hvilken Udstrækning Emnerne er behandlet, skal blot anføres, at Afsnittet om Vekseldiskontering er saa detailleret udarbejdet, at man ved Opslag heri som oftest vil faa Svar, hvis man er i Tvivl om den rigtige Vekselsomgang, selv for de sjældnere Tilfældes Vedkommende. Sikringskonto-Deklarationen findes ogsaa aftrykt, og et lille Afsnit om Afbetalingsveksler mangler heller ikke.

Under Afsnittet Byggelaan vil de, der tænker paa at bygge eget Hus, kunne hente gode Raad; der findes i Bogen en skematisk Redegørelse for et Byggelaan netop for en Villa til ca. 25.000 Kr. Med Hensyn til de større Byggeforetagender savner man derimod nærmere Omtale af Byggeprojektets Rentabilitet for saa vidt angaar sandsynlige Driftsindtægter og Driftsudgifter. Dette har i og for sig ikke saa megen Interesse for Giveren af Byggelaanet som for de Prioritetshavere, der til sin Tid skal afløse Byggelaanet. Ved Bedømmelsen af en saadan Rentabilitetsberegning maa man dog tage Forbehold med Hensyn til Lejeindtægten, d. v. s. at der i Beregningen maa tages Hensyn til en vis Ledighedsprocent.

Ogsaa de Forretninger, der ikke omfattes af Bankens Indlaans- og Udlaansvirksomhed, er beskrevet. Her er det navnlig Afsnittene om Valutahandel og Remburs, der har haft Forfatterens Bevaagenhed, og ret indgaaende skildres disse Forretninger, som jo kun et Faatal af Bankmænd har Adgang til direkte at tage Del i. Selv for erfarne Bankmænd er her noget at lære.

Afsnittet om Bankernes Aarsregnskab er fordoblet. Foruden en Omtale og Forklaring af de forskellige Poster paa Driftsregnskab og Formue-regnskab gives der Indblik i Bankernes Oplysningspligt til Banktilsynet og i den Statistik, Tilsynet udarbejder paa Grundlag af disse Oplysninger. Interessant er navnlig Dr. Landos Bemærkninger til den rette Bedømmelse af Banklikviditeten.

Børs. Dette Afsnit, der behandler Børsen som Marked, Børshandelens Personer og dens Objekter, vil være sikker paa udelt Interesse; men til Trods for, at Børsafsnittet i den forøgede Udgave er udvidet fra ca. 50 til 80 Sider, er der dog endnu enkelte Afsnit, der foreligger i en altfor sammentrængt Form. Som et Eksempel herpaa kan anføres Kapitel 35, Penge-marked og Kapitalmarked. Den, der har fulgt Dr. Landos Forelæsninger over Kapitalmarkedet, vil ikke have Besvær med at læse sig igennem Afsnittet — det spænder over 3 Sider — han vil sandsynligvis efter Gennemgangen være af den Mening, at her er med faa Ord klart og tydeligt redegjort for de to Markeders individuelle Karakter og for deres Sammenspil. Men for den, der uden Forhaandsviden giver sig i Kast med Afsnittet, vil Læsningen vise sig at være haard og ufordøjelig Kost.

Dr. Lando giver i en underholdende Form en udmærket Fremstilling af Børshandelens Teori og Praksis. Det mangler endog ikke paa tekniske Udtryk, der er skabt af den daglige Børsjargon. Omtalen af Terminsbørsen og Præmieforretninger har utvivlsomt betydelig Værdi, navnlig ved Studium af udenlandsk Børsvæsen, men er herhjemme for Tiden uden praktisk Betydning.

Ganske naturligt er Københavns Fondsbørs gjort til Genstand for en særlig indgaaende Behandling, navnlig hvad Kursnoteringens Teknik og Fremgangsmaaden ved Emissioner angaar. Her findes Eksempler paa Prospekter tilligemed Gengivelser af Kurslister. De forskellige Former for vore hjemlige Spekulationsforretninger, deres Udførelse og bogholderimæssige Afvikling er ligeledes nøje beskrevet.

Om den sunde Spekulations Betydning for Børsmarkedets Prisdannelse og Elasticitet siger Dr. Lando endvidere nogle tiltrængte Ord. Det er rart at se sort paa hvidt, at Spekulation kan være samfundsnyttig og tildels uundværlige; dette er dog ikke noget Citat, men Dr. Landos Omtale af Spekulationen og dens Betydning burde blive kendt i videre Kredse, hvor man altfor ofte lægger den for Had og frakender den al Berettigelse. Under Omtale af Emissioner (Submission) — navnlig af Aktier i et nyt Foretagende — kunde Spekulanternes gavnlige Virksomhed endnu engang være understreget, idet de ved denne Lejlighed træder til og lagrer Effekterne (jfr. Lando: »Omkring Terminsbørsen« i Danske Bankforeningers Tidsskrift, 1929), indtil de er blevne børsmodne og kan optages til offentlig Notering.

Til Slut er omtalt de nyere Love til Beskyttelse af Effektejernes Rettigheder: Gældsbrevsloven og Mortifikationsloven, hvor man finder alle de nødvendige Oplysninger om Obligationers og Aktiers Notering paa Navn, om Indskrivning af Kasseobligationer samt om Forældelse og Mortifikation af Obligationer, Kuponer etc.

Bogen er forsynet med en omfangsrig Litteratur- og Lovfortegnelse, og det udmærkede Emneregister sikrer En det fulde Udbytte af den fortræffelige Bog. Den er god at have ved Haanden, og man slaar ikke forgæves op i den.

Den videregaaende Undervisning for Bankfolk har her faaet en fortræffelig Lærebog. Dog savnes der stadig en Lærebog for det Fag, der paa Handelshøjskolen undervises i under Navnet: Bankret.

Naar man sammenligner den nu foreliggende Udgave af Bank og Børs

med den tidligere, kommer man uvilkaarligt til at tænke paa, om Tidspunktet for en anden og forøget Udgave af Dr. Landos for længst udsolgte *Bankpraksis* ikke snart er inde. Den vilde sikkert blive modtaget med Glæde.

Erik Salløv.

K. Chrom, H. D.: Private Vareudvekslingsforretninger og deres Betydning i dansk Udenrigshandel, udg. af Provinshandelskammeret. 1940.

I samme Grad som de handelspolitiske Indgreb i Udenrigshandelen har grebet ind i det enkelte Firmas Dispositioner, synes Mulighederne for at orientere sig i det Offentliges Maal og Midler ofte at forskanse sig bag Pressekommentarernes Diplomatsprog. Noget har dette Forhold dog bedret sig, bl. a. siden Erhvervenes Hovedorganisationer fik Indseende med Valutacentralens Dispositionsregler, uden at man dog kan sige, at den store Kreds af Eksportører og Importører er kommet Hovedlinien væsentlig nærmere, idet de i de konkrete Tilfælde som oftest stadig maa ty til deres Organisationer for Raad og Vejledning.

Den Pjece, som Sekretær i Provinshandelskammeret, *K. Chrom*, har forfattet, kaster et Lys over et ganske vist begrænset, men meget omstridt Omraade inden for dansk Handelspolitik. For første Gang offentliggøres nu en Statistik over, i hvilket Antal og inden for hvilke Varegrupper samt med hvilke Lande der fra Danmark har fundet privat Kompensation Sted, og man finder en konkret Redegørelse for de Retningslinier, som har været bestemmende for Fremme og Afslag af Ansøgningerne.

Netop nu, hvor Problemet — mere af forsyningsmæssige end tidligere af eksportfremmende Aarsager — er saa aktuelt som nogen Sinde, er der Grund til at henvise vor Udenrigshandels Formidlers Opmærksomhed paa de private Kompensationsforretningers Muligheder og praktiske Teknik.

Gennem de private Vareudvekslingsforretninger gives der det private Initiativ en Mulighed for paa en forholdsvis let og hurtig Maade at udvide de ved Handelsoverenskomsterne fastsatte ret snævre Rammer for Samhandelen med Udlandet.

I saa godt som samtlige de Handels- og Clearingsoverenskomster, der i den seneste Tid er afsluttet mellem Danmark og andre Lande, indeholdes en Bestemmelse om, at private Vareudvekslingsforretninger kan finde Sted, naar Tilladelse dertil foreligger fra de respektive Landes Regeringer. Dette vil med andre Ord sige, at Firmaer i de Tilfælde, hvor det er for omstændeligt at faa oprettet en Tillægsaftale, gennem de private Bytteforretninger kan opnaa Tilladelse til at kompensere med Varer, for hvilke der ikke findes Kontingenter i Aftalen eller for saa vidt angaar kontingenterede Varer kan faa Lov til at eksportere og importere disse, naar de forhaanden-værende Kontingenter er opbrugt. At dette har den allerstørste Interesse